עין משפט נר מצוה

א [מיי' פ"ח מהל' גירושין ה"א טוש"ע אה"ע סי' קמג סעי' כ]:
כז ב מיי' פ"ח מהל' גירושין הלכ"ב סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמג סעיף ג:
כח ג מיי' פ"ו מהל' אישות הלכה ג סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לח סעיף יד:
כט ד מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעי' יח:
ל ה מיי' שם הלכה ב טוש"ע שם סעיף יט:
לא ו מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף כ:
לב ז מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף כא:
לג ח מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעי' יט:
לד ט מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף כא:

◆

מוסף תוספות

א דלר' יהודה מספקא ליה ב[illegible]ומר ע"מ אי כמעכשיו דמי. תוס' גיטין עד: ד"ה אי[illegible]מיפלגי. ב ומאי טעמא גבי ג[illegible] בעינן שיהא בעין וגבי קידושין לא בעינן שיהא בעין ד[illegible]דושין מידי דאית לאישה ה[illegible]אה בגווייהו ניהו והכי יד[illegible]בינהו ניהליה כבר נהנית כ[illegible]ם שהיא רשאית לעשות ב[illegible]ן רצונה אבל גט דלאו מידי ד[illegible]ר הנאה הוא אם הגט ה[illegible]וטרה אינו בעין בעת שהיא מ[illegible]גרשת אינו כלום. תוס' ר[illegible] יד. ג בתוס' הרא"ש כתוב: דמצי ליבמה.

◆

תוס' ר"י הזקן

נ[illegible]קרע הגט. כשנתנה המאתים זו[illegible] לרב הונא הוי גט משעה ר[illegible] שונה ומגורשת, לרב יהודה ל[illegible] הוי גט עד השתא ואינה מ[illegible]ירשת דליכא גט. לא תנשא. ד[illegible]ילמא לא תקיים תנאה ונ[illegible]צא גט בטל ובניה ממזרין. תנאה הוי. דאי אמר לה על מנ[illegible]ת שתתנם לי וליורשי אפילו רב[illegible]נן מודו דנותנת לאחר מיתה ד[illegible] גורשת היא משעה ר[illegible] שונה. כאומר מעכשיו. וכ[illegible] שעת נתינה תלו הקדושין או הגירושין. הכל מודים. כ[illegible]ימר אפילו רבנן פשיטא ל[illegible] דכמעכשיו דמי. לא נ[illegible]לקו. עליה דרבי דליהוי ס[illegible]ק מאי הוי ולרבנן מספקא ל[illegible] אי תנאה או חזרה הוי וכ[illegible] מעכשיו. והא תניא. ב[illegible]ניחותא. כחו דרבי. דקאמר א[illegible]ן מהיום ולאחר מיתה הוי ג[illegible] אינה מקודשת. דעל מנת חנ[illegible] זה הוי וכמעכשיו הוא ש[illegible]ין צריך לכפול תנאו. ויש לו משמע שיש לו הויא מ[illegible]ידשת ודאי, ואם בא אחר וק[illegible]שה אינה מקודשת לשני. א[illegible] כי ליכא עדים שיש לו הו[illegible]א מקודשת מספק שמא יש לו ואע"ג דאיהו אמר שאין לו וכ"כ הר"ם פ"ז [ה"ג]. וא[illegible] בא אחר וקדשה תצא מ[illegible] ומזה. על השלחן. שהיה ש[illegible]לחני והראה לה מעות ש[illegible]ינם שלו שלא נתכוונה א[illegible] להראותה מעות שלו. בע[illegible]סקא. למחצית שכר היו לפ[illegible]יו על שלחנו להחליף ול[illegible] שתכר. מתני'. בית כור. מ[illegible]ום הראוי לזרוע ל' סאין. וב[illegible] סאתים הוא ע' אמה ו[illegible] ויים על ע' אמה ושיריים [illegible]

איכא בינייהו שנתקרע הגט או שנאבד. ולא רצה לשנויי איכא בינייהו דפשטה ידה וקבלה קידושין מאחר כדלעיל דא"כ היה צריך לומר דלרב הונא צריכה גט משני ולרב יהודה אינה צריכה גט משני והא ליתא דהא אפילו לרב יהודה נמי צריכה גט מספק א) [כדפר"י] פרק מי שאחזו (גיטין עד.) לכשתתן דמגורשת ואינה מגורשת עד שתתן ולעיל נמי גבי קידושין לא מצי לשנויי איכא בינייהו שנאבדו הקידושין שנתן לה בשעת קידושין כדמשני הכא גבי גיטין שנאבד הגט והכי נפרש לעיל לרב הונא הוו קידושין ולרב יהודה לא הוו קידושין דהא לכ"ע אפילו נתאכלו המעות הוו קידושין כיון דבתורת קידושין יהבינהו כדאמרינן בפרקין (לעיל דף נט.) האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר ל' יום מקודשת אפילו נתאכלו המעות ב: **אבל** דכ"ע תנאה הוי. פירוש ואפילו ת"ק מודה שאם פירש ע"מ שתתני לי או ליורשיי שאפי' מת נותנת ליורשים ופטורה מן החליצה דהוה ליה גיטא למפרע משקבלתו ותיובתא דרב יהודה דאמר לעיל לכשתתן דלדידיה לא הוי גט דהא לכי יהבה ליה הוי גיטא והשתא מיהא לא הוי גיטא דלאו גט לאחר מיתה ואם תאמר מאי מקשה לרב יהודה דלמא דכ"ע סברי לי ואפילו ליורשיי והא פליגי ג) בין ת"ק לרשב"ג דת"ק סבר כרב יהודה דאמר לכשתתן ולא הוי גט ורשב"ג סבר כרב הונא ומש"ה קאמר דנותנת ליורשים שהגט חל עליה למפרע וי"ל דמשמע ליה לגמרא דהלשון דקאמר לא נתנה זקוקה ליבם ר"ל דמתייבמת אם תרצה' ולרב יהודה מגורשת מיהא מספק למפרע כדפירשתי לעיל לכשתתן מגורשת ואינה מגורשת עד שתתן וא"כ הוי ספיקא של אשת אחיו שלא במקום מצוה שהרי אם תתנה לאחד מן הקרובים ק) מגורשת מספק למפרע ואם כן כיון דספיקא הוא חולצת ולא מתייבמת ומהכא הוי ראיה למאי דפרישית לעיל דלרב יהודה דאמר לכשתתן הוי גט ואינו גט עד שתתן דאם לא כן ליתני הכא ר) נמי דקאי כת"ק:

ה"ג

מאי בינייהו איכא בינייהו שנתקרע הגט או שאבד לרב הונא הוי גט לרב יהודה לא הוי גט וצריכא דאי אשמעינן גבי קידושין בהא קאמר רב הונא משום דלקרובה קאתי אבל גירושין דלרחקה קאתי אימא מודי ליה לרב יהודה ואי איתמר בהך קאמר רב הונא משום דאיהו לא כסיף ליה למתבעה אבל הכא דאיהי כסיפא לה למיתבעיה אימא מודי ליה לרב יהודה צריכא מיתיבי הרי זה גיטך ע"מ שתתני לי מאתים זוז אע"פ שנתקרע הגט או שאבד הרי זו מגורשת לאחר לא תנשא עד שתתן ועוד תניא אמר לה הרי זה גיטך ע"מ שתתני לי מאתים זוז ומת נתנה אין זקוקה ליבם לא נתנה זקוקה ליבם רשב"ג אומר נותנת לאחיו או לאביו או לאחד מן הקרובים עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר לי ולא ליורשיי ומר סבר אפי' ליורשיי דכולי עלמא מיהא תנאה הוי תיובתא דרב יהודה אמר לך רב יהודה הא מני רבי היא דאמר רב הונא אמר רבי כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי ופליגי רבנן עליה ואנא דאמרי כרבנן גופא אמר רב הונא אמר רבי כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי אמר רבי זירא כי הוינן בבבל הוה אמרינן הא דאמר רב הונא אמר רבי כל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי פליגי רבנן עליה כי סלקי להתם אשכחיה לרבי אסי דיתיב וקאמר לה משמיה דרבי יוחנן הכל מודים באומר על מנת כאומר מעכשיו דמי לא נחלקו אלא מהיום ולאחר מיתה והתניא מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט דברי חכמים רבי אומר כזה גט ולרב יהודה דאמר בעל מנת נמי פליגי אדמיפלגי במהיום ולאחר מיתה ניפלגי בעל מנת להודיעך כח דרבי דמהיום ולאחר מיתה נמי הרי זה גט וניפלגי בעל מנת להודיעך כח דרבנן כח דהיתירא עדיף: על מנת שאתן לך מכאן וכו': פשיטא מהו דתימא לאו תנאה הוא ולזרוזיה קאמר קמ"ל: על מנת שיש לי מאתים זוז וכו': וניחוש שמא יש לו ועוד תניא חיישינן שמא יש לו לא קשיא הא בקידושי ודאי הא בקידושי ספק: ע"מ שאראך מאתים זוז וכו': תנא לא נתכונה אלא לראות משלו: ואם הראה לה על השלחן אינה מקודשת: פשיטא לא צריכא דאע"ג דנקט דמי בעיסקא: **מתני'** על מנת שיש לי בית כור עפר הרי זו מקודשת ויש לו על מנת שיש לי במקום פלוני אם יש לו באותו מקום מקודשת ואם לאו אינה מקודשת על מנת שאראך בית כור עפר הרי זו מקודשת ויראנה ואם הראה בבקעה אינה מקודשת: **גמ'** וניחוש שמא יש לו ועוד תניא חיישינן שמא יש לו ל"ק הא בקידושי ודאי הא בקידושי ספק למה לי למיתנא גבי ארעא ולמה לי למיתנא גבי זוזי צריכא דאי אשמעינן גבי זוזי משום דעבידי אינשי דמצנעי אבל ארעא אימא אי דאית ליה ארעא קלא אית ליה קמ"ל: על מנת שיש לי במקום פלוני אם יש לו וכו': פשיטא מהו דתימא אמר לה מאי נפקא לך מינה אנא טרחנא ומייתינא קמשמע לן: על מנת שאראך בית כור עפר: תאנא לא נתכוונה זו אלא לראות משלו: ואם הראה בבקעה אינה מקודשת: פשיטא לא צריכא דנקיט בדיסתורא גבי הקדש תנן המקדיש

מאי בינייהו. על כרחיך לרב הונא נמי אסורה לינשא עד שתתן שמא לא יתקיים התנאי וגט בטל ובניה ממזרים: **דלקרובה אתי.** ומיהר לקרבה אליו וגמר קידושין בפרוטה שנתן לה: **אימא מודה ליה לרב יהודה.** דלא גמר למיהוי גיטא עד שתתן אולי יתפייסו בינתיים שאין אדם ממהר לרחק את אשתו: **בהך קאמר רב הונא.** דמגורשת מיד לא חשש הבעל לעכב גירושיה עד שיקבל המעות משום דלא כסיף למתבע לה: **אימא מודה ליה לרב יהודה.** שהרי לא נתרצית בקידושיה עד שיתן: **שנתקרע.** קודם שנתנה: **נתנה.** קודם שמת: **אבל לכ"ע תנאה הוי.** ואפילו ת"ק מודה שאם פירש על מנת שתתן לי או ליורשיי שאפילו מת ל) נותנה ליורשיו ופטורה מן החליצה דהוה ליה גט למפרע משקבלתו: **כאומר מעכשיו.** ע"מ כך וכך דמי: **כי סלקי להתם.** כשעליתי לארץ ישראל: **לא נחלקו.** כלומר לא מספקא להו לרבנן אי תנאה אי חזרה אלא במהיום ולאחר מיתה: **והתניא.** בניחותא: **פשיטא.** דאם לא נתן לה בתוך ל' אינה מקודשת: **לאו תנאה הוא.** ולא קפדה אשלשים יום אלא לזרוזיה בעלמא קאמרה: **ויש לו.** משמע שיש עדים שיש לו הא לאו הכי אינה מקודשת ומותרת לאחר ואמאי מ) ניחוש שמא יש לו: **קידושי ודאי הוו.** אם אנו יודעים שיש לו ונפקא מינה שאם בא אחר וקידשה אינה מקודשת וכי לא ידעינן חיישינן שמא יש לו ואינה מותרת לאחר ומיהו צריכה גט מן השני דשמא לא היו הראשונים קידושין: **לא נתכוונה זו אלא לראות משלו.** לפיכך אם הראה על השלחן שלפניו והוא שולחני והמעות אינם שלו אינה מקודשת: **בעיסקא.** למחצית שכר היו לפניו על שולחנו להחליף ולהשתכר: **מתני' בית כור.** מקום הראוי לזרוע ל' סאין. וחשבינן לכל סאתים מאה על חמשים כחצר המשכן נ) חמשים על חמשים לבית סאה ובית כור אלף ות"ק אורך על כ' רוחב ואם אתה מרבעו ס) תמצאנו מאתים ושבעים (א) ושלשה וה' טפחים על מאתים ושבעים ושלשה וה' טפחים ועוד דבר מועט: **ואם הראה בבקעה.** הרי לך בקעה גדולה וכה כמה בתי כורין ואין אחד מהן שלו: **גמ' זוזי הוא דעבידי אינשי דמצנעי.** והתם הוא דחזינא אי יש לו הוו קידושי ודאי ולאי לא חזינא הוו קידושי ספק: **אבל ארעא.** אי לא ידעינן דיש לו אפילו קידושי ספק ליכא דמאן דלית ליה ארעא קלא אית ליה קמ"ל מדתננהו גבי הדדי למימרא דארעא כי זוזי מה התם יש לו ודאי אין לו ספק אף קרקע יש לו ודאי אין לו ספק: **מאי נפק' ליך מינה.** אם רחוק הוא אנא טרחנא ומייתינא התבואה לביתי: **בדיסקורא.** אריסות:

מסורת הש"ס

א) [לעיל מו.], ב) גיטין עד. תוספתא דגיטין פ"ה ה"ה, ג) ג"ז שם, ד) לעיל מ. [ע"ש] פ"ו לו. [ע"ש] גיטין עד. עה: עו., ה) [כתה"י: כי סליקית להתם אשכחתיה לרב אסי], ו) לעיל נט:, ז) [כריתות ס. וש"נ], ח) תוספתא דקדושין פ"ג ה"ה, ט) גם זה שם ה"ו, י) ג"ז שם, כ) גם זה שם, ל) [בדפו"ר: נותן, וצ"ל נותנת], מ) [ברש"י [illegible]: ופריך אמאי כי לא ידעינן אם יש לו ניחוש שמא יש לו ולא תותרנה לינשא בלא גט לאחר], נ) [שמות כז, ועיין עירובין כג ע"ב], ס) עי' בסוף הספר דף פב:, ע) [illegible], פ) [illegible], צ) [illegible], ק) [illegible], ר) [illegible], ש) [יתכן דיש להוסיף: למפרע], ת) [עירובין כג ע"ב], א) [בפירוש המשניות], ב) [יתכן דצ"ל: שאמר לה ע"מ שיש לי במקום].

◆

גליון הש"ס

מתני' ע"מ שיש לי בית כור עפר. עיין כ"כ דף מד ע"ב תוד"ה דלא ולע"ג:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בית כור וכו' תמצאנו מאתים ושבעים ושלש אמה וחצי אמה ושני טפחים על מאתים ושבעים ושלש אמה וחצי אמה ושני טפחים ועוד דבר מועט נ"ב והדבר מועט הוא פחות מאלו רוחב אצבע ויתר על שליש עיין בפרשב"ם ר"פ בית כור וגם לשם יש טעות סופר והגהתיו כראוי בס"ד ע"ש:

◆

מוסף רש"י

לרב יהודה לא הוי גט. דלכשתתן כבר אזל ליה גיטא (גיטין עד.). דלקרובה קאתי. הילכך מעכשיו קאמר לה מטעה שמכון כה (שם). דלרחקה קאתי. ומסתמא בקושי הוא מגרשה הילכך לכשתתן קאמר וקסבר אדהכי והכי מפייסנא לה (שם). לא כסיף ליה למתבעה. משותי הלכך לא צריך ליה למתלי גיטא במתן מעות ומעכשיו קאמר לה (שם). לאחר לא תנשא עד שתתן. דדלמא לא יהבה ונמצא גט בטל (שם). נתנה. לפני מותו. אינה זקוקה ליבם, לא נתנה זקוקה ליבם. ולא סגי לה ליתן ליורשים (שם). ומר סבר. ר"ש, אפילו ליורשיי. לי משמע אפילו ליורשים כשלוחי (שם). מיהא תנאה הוי. ולא תלה הגט בשעת מתן מעות, דאי לכשתתן קאמר נכי נמי דלי ואפילו ליורשי משמע, מיהו הוה ליה גט לאחר מיתה (שם). כאומר מעכשיו דמי. דהו"ק מעכשיו יהא גט ע"מ שתקיימי התנאי (שם). לא נחלקו אלא מהיום ולאחר מיתה. דרבנן מספקא להו אי תנאה הוי אי חזרה הוי (שם). [illegible]

[גמ'] חיישינן. ואע"ג דאמר אין לו, וכן פיר' הר"מ [illegible] למתני' הכי יש לו הוו קדושי ודאי וכי אין ידוע [illegible]מקום פלוני. איכא מ"ד דאבית כור עפר לחודיה קא מהדר, אבל מאתים זוז לא אכפת לן שהרי יכול [illegible]ה, וכן נראה מפי' ר"ש שפירש אנא טרחנא ומייתינא התבואה. והר"מ ז"ל [אישות פ"ז ה"ג, צ"ע] [illegible]תנאה הוא ולא נתקיים התנאי ואינה מקודשת. וכן הוא בתוספתא [קידושין פ"ג ה"ה]. [ומה] שכתב [illegible]לו במקום פלוני חיישינן שמא יש לו ולא כן נראה מהתוספתא, וצ"ע. תוספתא מקודשת מספק**. בבקעה. שיש שם כמה כורין ואין אחד מהן משלו. בדיסתורא. אריסות.

מכלל דבעל מנת מודו (שם). מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט. מספקא לן אי תנאה הוי, מהיום [illegible] נתקיים התנאי ונמצא שהוא גט משעת נתינתו, או חזרה הוי, שחזר בו ממאי דאמר מהיום ואמר לאחר [illegible] דבשלמא גבי מתנה איכא למימר גופא מהיום ופירא לאחר מיתה, אבל הכא ליכא למימר הכי, ואי מה[illegible] מהיום אם מתי (שם עב.). הלכך הוי ספק מגורשת, ואם פשטה ידה וקבלה קידושין מאחר צריכה גט מ[illegible] כח דהיתירא עדיף. טוב לו להשמיעו כח דברי המתיר, שהוא סומך על שמועתו ואינו ירא להתיר, אב[illegible] שהכל יכולין להחמיר ואפילו בדבר המותר (ביצה ב:).

*א לי צ"ל דלהוי ספק כי אם במהיום ולאחר מיתה דלרבנן מספקא וכו' אי חזרה הוי אבל בע"מ הוי כמעכשיו (ד"ז).

** אינו מובן ואולי צ"ל ואפשר דהתוספתא ר"ל דאינה מקודשת ודאי אבל מקודשת מספק (ד"ז).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com